

Львівська
національна
академія мистецтв

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«Атрибуція та експертиза творів мистецтва»

додаткова спеціалізація (minor)
«Кураторство і галерейна діяльність»
VI семестр, 2023-2024 н. р.

ВИКЛАДАЧ: Левкович Наталія,
Доктор мистецтвознавства, доцент

Телефон: 067 798 50 36

Сторінка курсу Google class:

Email: levkovychnat@gmail.com

ОБСЯГ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ	
кількість кредитів ECTS	6 (120 год.)
вид заняття	загальна кількість годин
лекції	30
практичні заняття	30
самостійна робота студента	60

КОНСУЛЬТАЦІЇ

В межах навчального курсу «Атрибуція та експертиза творів мистецтва» заняття проводяться два рази на тиждень. Консультації пов'язані із завданнями проводяться під час занять. У разі необхідності індивідуальних чи додаткових консультацій ми зустрічаємося за попередньою домовленістю. Дистанційні заняття проводяться в програмі ZOOM у відповідності до розкладу. Дистанційні консультації також можливі за попередньою домовленістю в програмі ZOOM.

АНОТАЦІЯ КУРСУ

Вибіркова додаткова програма «Кураторство та галерейна діяльність» передбачає важливу складову пов'язану з атрибуцією та експертизою творів образотворчого та декоративного мистецтва. Дисципліна «Атрибуція та експертиза творів мистецтва» орієнтована на отримання знань для здійснення професійної діяльності. Актуальність дисципліни зумовлена активізацією сучасного українського антикварного ринку, що закономірно викликала потребу у спеціалістах експертах. Атрибуція розглядає цілий комплекс питань, пов'язаних з дослідженням окремих мистецьких напрямків, шкіл, майстерень, технологічних особливостей. Навчальна дисципліна інтегрує знання різних наук – історії і теорії образотворчого та декоративно-ужиткового мистецтва, мистецтвознавства, основ музеєзнавства, фізики, хімії. Навчальний дисципліна «Атрибуція та експертиза творів мистецтва» дозволяє студентам опанувати сучасні методи експертизи творів образотворчого та декоративного мистецтва.

МЕТА ТА ЦІЛІ КУРСУ

Мета навчального курсу полягає в якнайширшому ознайомленні студентів з історією розвитку науки, методами атрибуції творів образотворчого та декоративно-ужиткового мистецтва.

Цілі курсу — подати студентам основні методи атрибуції та експертизи творів образотворчого та декоративно-ужиткового мистецтва. Навчити логічно формувати і укладати мистецтвознавчий експертний висновок щодо творів мистецтва.

РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

За результатами вивчення цього курсу ви повинні:

- Фахово володіти науковою термінологією;
- Знати історію розвитку атрибуції у світовому мистецтвознавстві;
- Знати основні методи атрибуції та експертної оцінки творів мистецтва.
- Вміти провести технологічний, стилістичний, іконографічний аналіз творів;
- Визначити приналежність твору до тієї чи іншої школи, періоду, мистецького стилю, творчої манери автора.
- Скласти мистецтвознавчий експертний висновок.

ПРОГРАМНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

ПРО 1. Виявляти сучасні знання і розуміння предметної галузі та сфери професійної діяльності, застосовувати набуті знання у практичних ситуаціях.

ПРО 5. Проводити мистецтвознавчий аналіз художнього твору на основі об'єктивних методологічних засад та суб'єктивних індивідуальних спостережень та роздумів.

ПРО 8.Виявляти здатність працювати на міждисциплінарному рівні у межах галузі знань.

ФОРМАТ КУРСУ

Формат викладання дисципліни «Атрибуція та експертиза творів мистецтва» передбачає лекційні заняття, практичні заняття в аудиторії та музеях, а також самостійну роботу. Самостійна робота передбачає роботу з джерелами та літературою, а також укладання порівняльних таблиць та експертних висновків.

Якщо з певних причин стануть неможливими зустрічі в аудиторії, ми займатимемось з вами дистанційно. І очні, і дистанційні заняття відбуватимуться за розкладом.

ОРІЄНТОВНИЙ ПЛАН КУРСУ

Тиждень	Тема	Завдання	Самостійна робота (пункти рекомендованої літератури для опрацювання)
1, 2	Введення в предмет. Методика та історіографія курсу. Основні історичні етапи розвитку атрибуції. Основні методи атрибуції творів образотворчого мистецтва	Опрацювати матеріали лекції. Самостійна робота: порівняльний аналіз «схожих художників» (на вибір)	1, 2, 6, 7
2, 3	Техніко-технологічні методи дослідження творів образотворчого мистецтва Структурні елементи живописного твору: основи, ґрунти, пігменти, захисні шари. Підписи художників	Опрацювати матеріали лекції. Аналіз пігментів та індивідуальної манери письма художників, на прикладі творів Національного музею у Львові	9, 10, 11, 13
4, 5	Іконографічний метод в атрибуції творів образотворчого мистецтва	Опрацювати матеріали лекції. Аналіз ікон з експозиції Національного музею у Львові	2, 4, 7
6	Мистецтвознавчий експертний висновок до твору образотворчого мистецтва	Опрацювати матеріали лекції.	1, 2

		Підготувати мистецтвознавчий експертний висновок до твору образотворчого мистецтва (на вибір)	
7	Методи атрибуції творів декоративного мистецтва	Опрацювати матеріали лекції.	5, 7, 15
7, 8, 9	Атрибуція та експертиза художньої кераміки Атрибуція порцеляни. Стилістичний аналіз. Марки та клейма. Атрибуція фаянсу.	Опрацювати матеріали лекції Порівняльний аналіз форм порцелянових виробів Укладання мистецтвознавчого висновку.	5, 14, 15
9, 10	Атрибуція та експертиза срібла Методи візуального аналізу антикварного срібла. Класифікація марок та клейм	Опрацювати матеріали лекції. Порівняльний аналіз форми, матеріалу, декору виробів зі срібла на прикладі експозиції Історичного музею у Львові	5, 8, 15
11, 12	Атрибуція годинників Типологія годинників Методи атрибуції	Опрацювати матеріали лекції. Аналіз годинників з експозиції музею Етнографії та художнього промислу м.Львів	12, 15, 16
13	Атрибуція меблів Техніки, матеріали, стилістичні особливості меблів	Опрацювати матеріали лекції.	15
14	Атрибуція предметів «дрібного антикваріату» Аналіз вінтажу	Опрацювати матеріали лекції.	7
14, 15	Експертиза та основи ціноутворення творів образотворчого та декоративного мистецтва	Опрацювати матеріали лекції Визначення ціни виробів за методиками провідних експертів	1, 2

ЛІТЕРАТУРА ТА МАТЕРІАЛИ КУРСУ

Стислі конспекти лекцій, теоретичні матеріали та додаткову літературу, які стосуються ваших завдань, ви зможете отримати під час лекцій. В разі дистанційного навчання необхідні методичні матеріали будуть надіслані на email.

ЛІТЕРАТУРА ДО КУРСУ

1. Бітаєв В. А., Шульгіна В. Д., Шман С. Ю. Методичні засади експертного дослідження культурних цінностей: Навч.-метод. посібн. К.: НАКККіМ, 2010. — 128 с.
2. Індутний В. В. Оцінка пам'яток культури. К.: СПД Моляр С. В., 2009. 537с.
3. Методика вивчення музейних предметів. Чинники, що впливають на процес вивчення музейного предмету [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://bookster.com.ua/seminars/question/1342>
4. Методологічні аспекти експертизи автентичності ікон [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://consumer.at.ua>
5. Миллер Джудит. Все об антиквариате. – БММ. 2001. – 224 с.
6. Мистецтвознавча експертиза [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://ekspertiza.org.ua/mistetstvoznava-ekspertiza>
7. Наукова атрибуція творів мистецтва, експертиза та оцінка культурних цінностей. Збірник конференції// За загальною редакцією Чернеця В. Г. — НАКККіМ, 2019. — 216 с.
8. Перелигіна О. Проблемні питання атрибуції предметів художнього срібла (на прикладі колекції Львівського історичного музею). Волинський музейний вісник: Музеї у дослідженні та збереженні пам'яток культурної спадщини західноукраїнських етнічних земель. Наук. зб. / Упоряд. А. Силук, Є. Ковальчук. Вип. 4. Луцьк, 2012. С. 47–53.
9. Прядко О. Еволюція станкового живопису та його технологічні складові. – Вісник КНУКіМ. Серія «Мистецтвознавство», № 34 (2016). С. 126 – 135.
10. Сланський Б. Техніка живопису та реставрації // Київ, 2009. – 17–32 с.
11. Asmus J., Parfenov V. A Scientific Method for the Attribution of Paintings with application to Leonardo's Mona Lisa twins. - Electronic Imaging & the Visual Arts. EVA. – Florence, 2018. – С. 48 – 55.
12. Brut E. History of Antique Clocks Watches – Evolution Development Types, Little, Time Warner Boks. - UK, 2001. – 223 p.
13. Examination of historical paintings by state-of-the-art hyperspectral imaging methods: from scanning infra-red spectroscopy to computed X-ray laminography. – Heritage Science, Article number: 13 (2014).
14. Miller J. Antique Marks. – Mitchell Beazley; Illustrated edition – 2013. – 288 p.
15. Miller J. Decorative Arts, Style and Design from Classical to Contemporary. - Publisher: DK, 2006. – 440 p.

16.Pearsall R. Connoisseur's Guide to Antique Clocks & Watches. - Smithmark Publishers, Incorporated, 1997. – 128 p.

ЗАВДАННЯ, ВИМОГИ ТА ОЦІНЮВАННЯ

ЗАВДАННЯ

Опрацювати рекомендовану літературу до кожної теми

Порівняльний аналіз «схожих художників» (на вибір)

Аналіз пігментів та індивідуальної манери письма художників, на прикладі творів Національного музею у Львові

Аналіз ікон з експозиції Національного музею у Львові

Підготувати мистецтвознавчий експертний висновок до твору образотворчого мистецтва (на вибір)

Порівняльний аналіз форм порцелянових виробів

Укладання мистецтвознавчого висновку.

Порівняльний аналіз форми, матеріалу, декору виробів зі срібла на прикладі експозиції Історичного музею у Львові

Аналіз годинників з експозиції музею Етнографії та художнього промислу м.Львів

МАТЕРІАЛИ ДЛЯ САМОСТІЙНОГО ОПРАЦЮВАННЯ:

Нормативні документи:

1. Інструкція про порядок визначення оціночної та страхової вартості пам'яток Музейного фонду України / Міністерство культури і мистецтв України. Офіц. вид. К., 2000. 23 с.

2. Постанова про Порядок проведення державної експертизи культурних цінностей та розмірів плати за її проведення (Із змінами, внесеними згідно з Постановами Кабінету Міністрів No 296 від 15.03.2006, No 1293 від 14.12.2011, No 949 від 17.10.2012, No 233 від 08.04.2013 [Електронний ресурс]. Режим доступу:

<http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1343-2003-%D0%BF>

3. Про затвердження Переліку державних установ, закладів культури, інших організацій, яким надається право проведення державної експертизи культурних цінностей : затв. наказом Міністерства культури України від 15 листопада 2002 р. No 647 [Електронний ресурс]. Режим доступу:

<http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0948-02><http://art-con.ru/node/3517>

<http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1805-14/ed20020220>

4. Про затвердження типових бланків висновків державної експертизи культурних цінностей та рекомендації до їх заповнення : наказ Державної служби контролю за переміщенням культурних цінностей через державний

ДЕДЛАЙНИ

Упродовж семестру ви повинні опрацювати рекомендовано літературу, підготувати доповіді у відповідності до тем. Брати активну участь в обговоренні презентацій колег.

ОЦІНЮВАННЯ

Ваша підсумкова оцінка (залікова) виводиться як середнє арифметичне з отриманих балів. Розподіл балів за завданнями представлений в наступній таблиці.

ЗАВДАННЯ	ОЦІНКА
Опрацювання літератури та виконання завдань до семінарських занять.	80 балів (10 балів за одне завдання)
Відсутність пропусків	20 балів

Оцінювання результатів навчання студентів Академії здійснюється відповідно до 100-бальної та національної шкали оцінювання, наведеної в таблиці.

ІНТЕРПРЕТАЦІЯ ОЦІНОК:	
90-100	відмінно
74-89	добре
60-73	задовільно
35-59	незадовільно з можливістю повторного підсумкового контролю
1-34	незадовільно з повторним вивченням дисципліни

КОНСУЛЬТАЦІ В УМОВАХ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ

У разі дистанційного навчання вам потрібно щотижня завантажувати виконані завдання у чат в Skype, щоби ваші колеги могли їх прочитати і висловити свої зауваження, а викладач міг прочитати і поставити оцінку.

ПОЛІТИКИ КУРСУ

ВІДВІДУВАННЯ

Відвідування занять є обов'язковою умовою. Ви можете пропустити 4 аудиторні години без пояснень. Вам не обов'язково пояснювати мотиви відсутності. Якщо ви заздалегідь знаєте, що ви повинні пропустити заняття з поважних причин, будь ласка, сплануйте ці пропуски відповідно. Якщо протягом семестру ваша відсутність перевищила присутність ваша атестація буде під загрозою. **Ви можете виконати всі завдання однак провалити курс через прогули.** Виправданими поза встановленим лімітом можуть визнаватись пропуски занять через хворобу; юридичні зобов'язання, події, пов'язані з діяльністю вашої кафедри, а також ЛНАМ, релігійні мотиви.

ЕКЗАМЕНИ, ЗАЛІКИ, ПЕРЕГЛЯДИ

Вчасне виконання завдань є критично важливими. Обов'язком студента є реалістичне планування свого часу на виконання передбачених цим силабусом завдань. Допуск до повторного складання (перездачі) перегляду здійснюється згідно положення «Про порядок ліквідації академічних заборгованостей» (див. <https://bit.ly/2NQnaIn>)

Винятком з цих правил можуть бути пом'якшувальні обставини, зазначені вище в розділі про відвідування.

ЕЛЕКТРОННІ ПРИЛАДИ

Користуватись електронними приладами під час занять не в освітніх цілях заборонено. Допустимим є використання телефону, або іншого електронного приладу тільки в освітніх цілях. Наприклад, якщо вам потрібно уточнити релевантну дисципліні інформацію в Інтернеті. Під час практичних занять ви можете відповідати на телефонні дзвінки, але за межами аудиторії. Проте такі телефонні розмови не можуть бути довготривалими. Якщо ви присутні на занятті, але весь час проводите в телефоні, я розцінюю таку поведінку як вашу відсутність.

АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ

ЛНАМ розділяє фундаментальні цінності академічної доброчесності: **Чесність, Довіра, Справедливість, Повага та Відповідальність**. Кожен учасник освітнього процесу в ЛНАМ несе персональну відповідальність за дотримання академічної доброчесності.

ПОРУШЕННЯ АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ

Будь які прояви академічної недоброчесної компрометують учасника освітнього процесу, знижуючи якість навчання/викладання в ЛНАМ.

Дисциплінарні заходи щодо порушників академічної доброчесності різняться в залежності від складу порушення аж до позбавлення права атестації. Детальніше про політику академічної доброчесності в ЛНАМ дивіться положення «Про запобігання порушення права інтелектуальної власності та забезпечення академічної доброчесності у навчальній, творчій, науковій та науково дослідній роботі учасників освітнього процесу ЛНАМ» за цим посиланням: (<https://bit.ly/2NQnaIn>).

ПОКАРАННЯ ЗА ПОРУШЕННЯ АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ

На цьому курсі політика академічної доброчесності є принципово важливою. У кожному сумнівному випадку де ви не впевнені, щодо доброчесного використання чужого матеріалу проконсультуйтеся щонайменше з одним викладачем.